

Pensament polític modern i contemporani (20136)

Titulació/estudi: Grau en Humanitats

Curs: 3r i 4rt

Trimestre: 1r

Nombre de crèdits ECTS: 5

Hores dedicació estudiant: 100

Llengua o llengües de la docència: català (o castellà a petició dels estudiants)

Professorat: Jordi Ibáñez Fanés

1. Presentació de l'assignatura o descriptor

Aquesta assignatura té com a objectiu oferir, en cursos monogràfics, problemes actuals i corrents del pensament filosòfic sobre qüestions de política, ètica, moralitat i teoria dels valors, així com la reconstrucció dels seus orígens en la tradició moderna.

Horari de classe:

dilluns de 12:00 a 14:00

dimecres de 12:00 a 14:00

Tutoria: dilluns de 11h a 12h.

Correo electrónico del profesor: jordi.ibanez@upf.edu

2. Competències a assolir

Competències generals	Competències específiques
1. Capacitat d'anàlisi i de reflexió crítica sobre idees rebudes. 2. Capacitat d'expressar les pròpies idees i articulació de pensaments complexos. 4. Aprenentatge autònom i recerca independent.	1. Un coneixement adequat de la literatura filosòfica i teòrico-jurídica actual sobre la idea de justícia, i les seves vinculacions amb qüestions generals de les Humanitats, la cultura contemporània i les seves repercussions en la política i la moralitat del món actual. 2. Seleccionar i consultar bibliografia

5. Motivació i autoexigència en el treball.	específica de la tradició filosòfica, jurídica i de teoria social.
6. Independència moral i imaginació teòrica.	3. Capacitat de comprendre i comentar un text filosòfic, jurídic, etc. 4. Precisió i bon ús dels termes tècnics i filosòfics. 5. Capacitat de relacionar el pensament d'un autor amb els seus antecedents i els seus adversaris o seguidors i corrents posteriors.

3. Continguts

Aquest curs és una continuació i una variació dels cursos precedents, en els quals plantejava la pregunta per la justícia (què és la justícia, què és ser just, qui és just, qui representa o parla en nom de la justícia) des dels seus límits, des de la problematització de la idea i sobretot de la realitat i l'experiència de la justícia. En els límits de la justícia, i en el seu veïnatge, hi ha la moral. Qüestions com el perdó, la reconciliació, la conciliació (o la mediació) són formes d'apaivagament més enllà, fora o als límits de la justícia, i de vegades fins i tot són formes no sempre reconegudes institucionalment o conceptualment com a «justícia». Aquest curs parlarem del mal, agafant com a centre de gravetat del curs la idea del mal banal que Hannah Arendt va formular a propòsit del procés del nazi Eichmann a Jerusalem el 1962. Però òbviament explorarem els grans precedents filosòfics, literaris i conceptuals del problema del mal, i desbordarem la perspectiva concreta de Hannah Arendt, tot plantejant-nos l'actualitat i la vigència de la seva idea. El curs per tant rodejarà el pensament d'Hannah Arendt, i la tindrà a ella com a epicentre, però sense limitar-nos a aquesta autora.

4. Avaluació

La nota del curs s'obtindrà a partir d'un treball sobre algun dels textos o temes que sorgiran (50%) i un examen final (50%). Sense examen o sense treball no serà possible obtenir una avaluació. L'assistència a classe i la

participació activa, sobretot en els seminaris, es valorarà per ponderar la nota.

5. Bibliografia i recursos didàctics

Una setmana abans del curs hi haurà un dossier de textos a la venda a disposició de l'estudiant.

5.1. Bibliografia bàsica

Hannah Arendt, *Eichmann en Jerusalén*, Debolsillo (2000).

Hannah Arendt, *Orígenes del totalitarismo*, Alianza, 2006.

Hannah Arendt, *Lo que quiero es comprender. Sobre mi vida y mi obra*, Trotta (2010).

Georges Bataille, *La literatura y el mal*, Nortedur, 2010.

Félix Duque (ed.), *El mal. Irradiación y fascinación*, Ediciones del Serbal,

Emmanuel Kant, *La religión en los límites de la mera razón*, Alianza

Henry Ansgar Kelly, *Pobre diablo. Una biografía de satanás*, Global Rhythm Press, 2011.

F. W. J. Schelling, *Investigaciones filosóficas sobre la esencia de la libertad humana y los objetos relacionados con ella*, Anthropos, 1989.

Paul Ricoeur, *El mal*, Amorrotu, 2006.

Peter Sloterdijk, *Crítica de la razón cínica*, Siruela.

Andrés Torres Queiruga, *Repensar el mal. De la ponerología a la teodicea*, Trotta, 2011.

5.2. Bibliografia complementària

S'anirà lliurant al llarg del trimestre.

5.3. Recursos didàctics

6. Metodologia (optatiu)

7. Programació d'activitats

Pla docent

Dimecres 21/9/2011: Presentació del curs. ¿En quin sentit el problema de mal? Lectures de Jorge Semprún i Hannah Arendt. Les bases teòriques clàssiques de la qüestió del mal. Sant Agustí i la superació del maniqueïsme. El mal com a principi oposat al bé o com a imperfecció del bé.

Dilluns 26/9/2011: El mal i el problema de la llibertat. El debat entre Luter i Erasme sobre el serf arbitri.

Dimecres 28/9/2011: El mal i el problema de la llibertat: les «Cartes sobre el mal» de Spinoza.

Dilluns 3/10/2011: Seminari I: El mal i el problema de la llibertat. Kant i *La religió dins dels límits de la mera raó*.

Dimecres 5/10/2011: Seminari II: (cont.) Kant i *La religió dins dels límits de la mera raó*.

Dilluns 10/10/2011: Comentari del llibre de Schelling sobre la llibertat. El problema del mal desplaçat cap a l'altre de la raó. El mal del segle. El mal en el romanticisme. Hegel i la externalització productiva de la raó. La cosa en sí que ha de ser colonitzada.

Dimecres 12/10/2011: «La literatura i el mal». Lectures de Bataille i Mario Praz. Els models literaris del mal en el romanticisme.

Dilluns 17/10/2011: Seminari III: La «modernització» de la imaginació del mal. Lectures de Kleist, Büchner, Stevenson, Conrad, Conan Doyle, Melville, Dostoievski.

Dimecres 19/10/2011: Seminari IV: La «modernització» de la imaginació del mal (cont. del seminari III.; els orígens de la novel·la policíaca).

Dilluns 24/10/2011: El mal en la política. Representacions demoníaqes de l'enemic.

Dimecres 26/10/2011: El mal en la política (cont.). La persistència del mal com a irracionalitat en el món positiu.

Dilluns 31/10/2011: Seminari V: El cas de les germanes Papin i el debat sobre el crim. Lectura i comentari de *Les criades* de Jean Genet i de *La cerimònia* de Claude Chabrol.

Dimecres 2/11/2011: Seminari VI: Les germanes Papin, Genet i Chabrol (cont.)

Dilluns 7/11/2011: La qüestió de la banalitat del mal en Hannah Arendt.

Dimecres 9/11/2011: La qüestió de la banalitat del mal (cont.)

Dilluns 14/11/2011: Hannah Arendt sobre el totalitarisme.

Dimecres 16/11/2011: La relativa inconmensurabilitat del mal al segle XX, o què vol dir reificar el mal. Més sobre la banalitat del mal. La dissolució patològica del mal. El problema de la *mala fe* (Sartre).

Dilluns 21/11/2011: Seminari VII: El mal i la mentida en política. Lectura de Hannah Arendt sobre «Veritat i política»

Dimecres 23/11/2011: Seminari VIII: El mal i la mentida en política. Lectura de *Bullshit* de Harry Frankfurt.

Dilluns 28/11/2011: ¿Bojos o dolents? Grans criminals recents, psicòpates i terroristes. La lògica jurídica d'un concepte moral: crims contra la humanitat.

Dimecres 30/11/2011: Tipologies del nou malvat banal: el cínic, l'hipòcrita, el trepa, l'interessat, el calculador, l'obedient, el covard i el mentider.